

גַּח א ב מִי פִכ"ח מֵהֶלֶּ
שֶׁבַת הֶלֶּ ט סִמֵּג לֵאמֹר
סֵז טוֹש"ע א"ח סִי שֶׁלֶח
סַעִיף ט :

רבינו חננאל (המשך)
גדולה נתן עזרובו (עביר)
קטנה, עביר קטנה נתן,
עזרובו) עביר גדולה,
מהלכין חזקת הוצאה לה
אלפים אמה. והו דר'
אידי לא בירד טעמא. אמר
ר' יוסף אמר רמי ברי
אמר ר' הונא עיר שישבת
על שפת הנחל אם יש
לפניה דקה. בחור הנחל
אובד מדרדו לה אלפים
מההן מן הנחל ולחלן.
שנתחל כיון משתמשין
מן כאלו מן העיר והו
ואם לא עשר לפניה דקה
אין מדרדו לחלן ואין שנו
מפתח בחורין. והו שנו
דכל דקה בעלמא ארבעה
טפסין והו דקא אמר ר'
יוסף ארבע אמות. ופרקי'
כיון דבעיתא השמישה
שיחא דנחל אם היא
רחבה ד' אמות אין,
אם דקה אמר ר'
יוסף מנא אמינא, דמאן
דאית ליה דקה לפניה
מדקה הוה שכינור לה
תחומה. דלתיא וזאת
החיר רבי (כשהיו) [ניהור]
ואין בני גרד יורדין
ואין בני חמתן יורדין
לגור, מאי טעמא לאו
משום הדוח בני חמתן
ויחשבו על שפת הנחל
עבדו דקה. והיה בין
אמה. ובני גרד יעבדו
דקה מדרו להם אלפים
אמה מחור לנחל, וכלתה
מידתן לחמתן. ובני חמתן
לכלת מידתן עד הנחל.
ואזי כלי לבדו בני חמתן
לא עשו בני חמתן
דקה. כי אתא ר' דימי
לאו משום אה
טעמא לא הו אתו בני
חמתן לגור, אלש משום
הוון בני גרד פריצים
עיר מרשגרי לבני חמתן.
אין, ובשבת דמכח
שיחיתא התקין להו ר'
שלא יהיו באין בני חמתן
לגור. ר' פפרא אמר
לא גרד עיר המדרה (במק)
הוא. ועודו לה (חמת)
[מן] חירת^ה ולפיכך באין
באין חמתן. אבל בני חמתן
אין יכולין לעלות על
עיר גרד שהיא יושבת
בקטנות החיר, וממקום
הקטש עד חמתן אלפים
אמה, ולפיכך לא הו
גרד אין אליהו. ר' דימי אמר
באין בני גרולה חמת
וחמתן עיר קטנה, ותנן
אנשי עיר גדולה מחלכין
כל העיר קטנה חלכין

(א) פ"י שלא היה צ"ן ראשיה
ארבעת אלפים וכמו שכתבו
המס' וגרסא שלדברי רבינו
אלו כוונת המס' דז"ה עיר
וכמו שגרס רש"ל ורש"א ר"ח
תחת ר"ח.

ויעוד התייר רבי. רבינו שמואל י"ג ועוד דהאי ועוד אמיתא
 דלעיל מיניה קאי והכי איתא בתוספתא דמילתין מעשה
 ברעוה זקן שבא לפני רבי ואמר לו וכו' הייתי שהיו בני מגדל יורדין
 לממתן עד האחר החילונה הסמוכה וזכור ועוד ושהיו קאמר שהיה
 רבי יסיוה בני גדל כו' ושהיו יס

תוספתא שכתוב זה צמר עדמות
דרועה הסיר רבי שיהו בני מגדל
יורדין לחמתן עד האחר החילונו
סמוכה לעיר וניחא השמא דגרים
ועוד הסיר ר' שיהו בני גדר כו' כיון
דמיירי לעיל צמה שהסיר רבי וצמי
מגדל על פי עדמות של רועה וצמי
ר"ח כחוב ועוד זאת הסיר רבי:
עיר העשויה בקשת הוא. פירש
בקוטרם חמתן וצין שני
ראשיה יותר מד' אלפים דאמר לעיל
מודדין לה מן הקשת וכלה מחומן של
בני הקשת צרש של גדר ואין יסולין
ליכנס בה אבל בני גדר יורדין לחמתן
דמודדין לגדר מחומתן וכל חמתן
מוצלת בתחומיהן ופירושו תמה
דאי בני הקשת מוצלעין בתחומן של
גדר אי"כ גם הם מותרין לעלות לגדר
ואם צבין ראשי הקשת קאמר
למוצלעין בתחום גדר אכתי כל היכא

ולא היה ציון ראשיה ארבעה אלפים
ומוודין לה מן היתר לפיכך באין לחמתן
אבל בני חמתן אינן יכולין לעלות לגדר
לאמנע הקשת ואפשר שאף מחמתן
לראשי הקשת של גדר היה יותר מאלפים
ואף שם לא היו יכולין לילך:
לית

חמתן ומאי התיר התקין ומאי
נמי ממטרני להו כלבא בלא
וגי בני חמתן לבני גדר כולי
שויה כקשת הואי רב דימי
עיר קמנה הואי רב כהנא
א ורב דימי בר חנינא חד
אנשי עיר קמנה ואנשי עיר
מהלכין את כל עיר קמנה
כיצד מי שהיה בעיר גדולה
ותן את עירובו בעיר גדולה
יבא אומר אין לו אלא ממקום
לי בנותן עירובו^ב במערה שאין
מתי בזמן שאין בה דיוורין אבל
ם אמה נמצא קל תוכה מעל
נפילו סוף מדתו כלה במערה:
גמ'

למנוחת ולמדוד מחומתה ללד חמתן
 כך לא היא עיר ומודדין לכל אחד
 אצל (א) אם היו יושבין בשיפוליה אחד
 בני גדר לחמתן ומי מטטרגי להו
 צני חמתן: עיר השפוליה קצם הוא.
 יתו ויתר שלה ללד גדר הלך יורדין בני
 ומודדין להן מן הקשת כלה תחומן
 י העיר וחמתן עיר קטנה וכשירדין
 כד' אמות ומשלימין להן את השאר
 אמר הא: ברתנ' אם כל עיר קטנה.
 היו לו אלף אלפים ממקום עירובו:
 כארבע אמות מודין הן צבא מעיר
 רין שאינו נכנס להלן ממדדה כלום:
 גמ'

ואין אנשי עיר קטנה מהלכין את כל עיר גדולה מאי מעמא לאו משום דהני כלתה מרתן בחצי העיר והני כלתה מרתן בסוף העיר ורבי אידי אנשי אנשי תני ומוקים לה בנותן אבל מודד לא תנן ולא והתנן ולמודד שאמרו נותנין לו אלפים אמה שאפילו סוף מרתו כלה במערה סוף העיר איצמריכא ליה דלא תנן אמר רב נחמן מאן דתני אנשי לא משתבש ומאן דתני אין אנשי לא משתבש מאן דתני אנשי לא משתבש דמוקים לה בנותן ומאן דתני אין אנשי לא משתבש דמוקים לה במודד וחסורי מחסרא והכי תנא אנשי עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה ואין אנשי עיר קטנה מהלכין את כל עיר גדולה במה דברים אמורים במודד אבל מי שהיה בעיר גדולה והניח את עירובו בעיר קטנה היה בעיר קטנה והניח את עירובו בעיר גדולה מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה אמר רב יוסף אמר רמי בר אבא אמר רב הונא * עיר שיושבת על שפת הנחל אם יש לפניה דקה ארבעה ^ו מודדים לה משפת הנחל ואם לאו אין מודדין לה אלא מפתח ביתו אמר ליה אביי ^ב דקה ארבע אמות אמרת לן עולה מאי שנא מכל דקי דעלמא דארבעה א"ל התם לא בעיתא תשמישתא הכא בעיתא תשמישתא אמר רב יוסף מנא אמינא לה דתניא ^ו התיר ר' שיהו בני גדר יורדין לחמתן ואין בני חמתן עולין לגדר מאי מעמא לאו משום דהני עבוד דקמ' והני לא עבוד דקמ' כי אתא רב

יְדִימוּ אִמֹר טַמְרוֹנוֹ מִטַּמְרוֹנֵי לְהוּ בְּנֵי גֵדֵר לְבִנְיָן
שֶׁנָּא שֶׁבֶת דְּשִׁכְחָא בֵּה שְׁכֵרוֹת כִּי אֲזִיל לְהֵרָא
(א) מִתִּיה שֶׁב שְׁנִין לֹא נִבְּה הִשְׁתָּא נִמְי מִטַּמְרוֹ
הָאֵי לֹא כִּיפִי לְהוּ רַב סַפְרָא אִמֹר עֵיר דְּ
דְּבֵר חִינָנָא אִמֹר אֲנָשִׁי עֵיר גְּדוֹלָה וְאֲנָשִׁי
מִמֶּתְנִי הִכִּי רַב טַבִּיּוּמִי מִתְנִי הִכִּי רַב סַפְרָא
אִמֹר עֵיר הָעִשְׂוִיָּה כִּקְשָׁת הוּאִי וְחֵד אִמֹר
גְּדוֹלָה הוּאִי: **מִתְנִי** (ג) אֲנָשִׁי עֵיר גְּדוֹלָה
(ד) וְאֲנָשִׁי עֵיר קְטָנָה מִהֲלֵכִין אֵת כֹּל עֵיר גְּדוּלָּה
וְנוֹתֵן אֵת עֵירוֹבּוֹ בְּעֵיר קְטָנָה בְּעֵיר קְטָנָה
מִהֲלֵךְ אֵת כּוֹלָה וְחוּצָה לָהּ אֲלָפִים אֲמָה רַבִּי עֲ
עֵירוֹבּוֹ אֲלָפִים אֲמָה אִמֹר (ה) לְהוֹר"ע אֵי אִתָּם מוֹד
לֹא אֵלָּא מִמָּקוֹם עֵירוֹבּוֹ אֲלָפִים אֲמָה אִמֹר לֹא
יֵשׁ בֵּה דְיוֹרֵין מִהֲלֵךְ אֵת כּוֹלָה וְחוּצָה לָהּ אֲלָ
גַּבְהָ (ו) וְלִמּוֹדֵד שְׁאִמְרוּ נּוֹתֵנִין אֲלָפִים אֲמָה (ז) ע

דקה לפיכך כל יושביה כשרוץין לילך לחמתן מתחילין
מת בתחומן והני בני חמתן לא עבדו דקה לשיפולה
ך אלפסי לגדר וכולה מוצלעת בתחומן נכנסין ל כלול
מכין ויורגין היו בני גדר לבני חמתן: כי הו אזו
ידיעין להו. בני גדר דלפילו בלא מתייהר: (ו) ליטטרו ו
ירטין בריש פרקין [נה]. מודדין לה מן הקשת כל אחד מפתח
ה וכל חמתן מוצלעת בתחומה ובני חמתן היושבים בק
גדר עיר גדולה וכשעולין בני חמתן לגדר כלתה מדת
בני קאמר ר' שיהו בני גדר יורדין לחמתן להיות להן כ
ס: רב כהנא מחני הכי. מפרש בהדיא מר אמר הא ומ
ד יורדין: מעל גבה. שאין שם דיורין ואילו נתנו על גבה
ים על רבי עקיבא בנותן עירובו צעיר לומר שכל העיר
של אלפסי פסיעות בינוניות אפי' במערה [שיש בה]

אין אנשי עיר קטנה מהלכין את הגדולה.
עולה להו במדת התחומין: ורבי אירי.
אנשי קטני. במתני' בתרויהו תני מהלכין

שעיר כדמפרש במחיתין כילד מי ש
בעיר קטנה הסמוכה לה צחוק אלפים
ומהלך את כולה שעירוב קונה לו
העיר כד"א כחלו שבת הוא שם
רצא תני אין אנשי כדארמא לקמן ממן
דחמי אין אנשי לא משתבש: אבל
ומודר. מחוך לעיר וצא לעיר לא תנן
מירי חלוק בין כלתה בחצייה לכלתה
כסופה: ועומד. ממקום שביטמו
אז ממקום עירובו שאמר ליתן לו
אלפים אפילו סוף מדת אלפים כלה
ומעברה לא יכנס מאלפים והלאה.
אלמלא כלתה מדתו בחצי העיר תנן
דעולה לו מדת העיר ומאי נביאותיה:
סוף העיר אינעריכא ליה. לרבי
היושע בן לוי לאשמועין דהיכא
דכלתה מדתו בסוף העיר הו"א כל
העיר כד' אמות דלא תנן לה: מוקי
ביתא דההוא רבנא דחמי: רבא:

מֵאֵל רִמְיָאן אֲנִי אֲנִשׁ עֵיר קִטְנָה כִּי
לֹא מִשְׁבֵּשֵׁב מוֹקִי לִּי בַּמּוֹדֵד. אֲנִשׁ
עֵיר גְּדוֹלָה שְׂיוֹאֲרִין מַעֲרִין לְעִיר
קִטְנָה הַנִּבְלָעַת כֹּהֵל בְּתוֹךְ אֲלָפִים
שֶׁלֹּא כִּנּוֹן שְׂרוּקָה מַעֲרִין אֲלֶיךָ וְהִיא
עֲצֻמָּה אֲלֶיךָ מֵהַלְבִּין אֵת כֹּהֵל כִּי
אֲחֻמּוֹת מְשַׁלְּמִין אֲלֶיךָ חוֹלָה לִּי וְאִין
עֵיר קִטְנָה מֵהַלְבִּין אֵת כֹּל עֵיר
גְּדוֹלָה. הִרְחֹקָה מַעֲרִין אֲלֶיךָ וְהִיא
עֲצֻמָּה אֲלָפִים הַוּאִיל וְאִין כֹּהֵל נִבְלָעַת
בְּאֲלָפִים שֶׁלֹּא עוֹלָה לָהֶן בְּמִדַּת
הַתַּחֲמוֹס וְאִין כִּנְסִין לִּי אֵלָּא בְּאֲלֶיךָ
וּמִתִּיתִין לְמִפְרָשָׁא וְאִלּוּלָא בְּנוֹתָן
עִירְבוּ חֲסוּרִי מִיַּחְסָרָא כִּי:
שְׁפִיר הִנָּחַל עֲמוּךְ. אִם יֵשׁ
פְּנִיָּה דִּקָּה. מִמִּילָה אֲרֻבָּע
מִשְׁפַּת הִנָּחַל מוֹדֵד מִשְׁפַּת הִנָּחַל

שהיא כלה שם כשאר עיירות:
 אם לאו. כיון דנתיבת תשמיתיהו
 לא הו' ישוב קבוע והוו להו כיושבי
 ריפין ואין מונין לכל אחד אלא
 ממפתח ביתו: דקד ד"א אמרם
 הן. ונתיבותא. והשתא בעינן מינן
 טעמא מצי שנה מכל דקי דעלמא
 דסגי להו בגובה ארבעה טפחים
 בדאמרן לעיל [ס.] גבי מרפסת שלפניה
 דקה ד' כו': לאו משום דעמוד
 דקה כו'. גדר וחמתן יושבין בהר
 שטיפוע גדר למעלה וחמתן למטה
 הואיל ושתייהן יושבות
 בטיפוע ריכזת שתייהן
 דקה בשפופין. וקד"ס
 והיו שתייהן מובלעות
 ו כולה בתוך אלפים
 של חצרתה וקמני

בני גדר יורדים
לחמתן כו' לאו משום דבני גדר עב
בשאר עיירות והרי חמתן כולה מוב
בשפתח ביתו ואלו שגבוהו הקרובין ב
עולין לו' מטעמי לא בני גדר לאח
בני גדר לבני חמתן: כולי האי ודאי
לחמתן וכן ב' ראשיה יותר מד' אלפי ד
גדר לחמתן שהרי מודדין לגדר מחו
בראשיה' של גדר ואין יכולין ליכנס לו
הנה בני גדר כלתה מידתן בסוף העיר
אבל גדר עולה לבני חמתן במדת ה
בד' מדת תחומין: נמצא קל סופו. מש
למודד שאמרו כו'. ואע"פ שחלוקין ח
לאחרת או ממקום שביטמו וכלתה מד

(א) [בס"א:] ארבע;
(ב) [מוסף ספי"ד:] א, [ז"ל]
מחא ועי' שבת קמה;
(ג) [לעיל א:] א, לעיל
ויברש' וברכ"ף ועוד אף
ואין חשי ועי' צ"מ על
הירושלמי, אף על גב
(ד) [גיר' ירושלמי והרא"ש על
שם:] [לעיל ב:];
(ה) [לעיל ג:] אחא אפילו
וברכ"ף אחא אפילו
(ו) בס"א: בראשית;
(ז) [אזכורם אלו שייכים להש"ל
עיי"ה, ל] ז"ל ד"ח וביה
בש"ל ורש"י;

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לאו משום וכו' אכל הירושביק בשפולה ככ"ל ומביא אם היו נמחק: (ב) ד"ה כלי האי וכו' בלא ממיהו (ליטורגין) חז"מ וי"ב נ"ל להגיה לא טטרגו פ"י אפי' כשני גדר באים לחממן לא כי"פ לנני חממן שיהא מכיס להם בני חממן וק"ל:

מוֹסֵר רִשׁוֹ
בְּלֹא מַחֲדֵה. מִתְּחִיל שֶׁאֵינוֹ
עוֹרֵר (ע"י שְׁבוּת קִסְתָּה),
לְתוֹמָדוֹד. שֶׁמֶסְכֵּנָה לוֹ וְאִם
שִׁמְיָתָא מִתְּחִיל וְתוֹמָדוֹ
אֲלוֹסִים פְּסִיעוּת דְּעִינוּת
אוֹרֵי יִכְנֶה לְתוֹסֵס הַשִּׁיר
וְלֹא לְאִלְפִים עַל אִתּוֹ הַשִּׁיר
חוּץ לְתוֹסֵס לֹא יִכְנֶה.
שֶׁאֵשְׁלֵי הַאֲלָפִים מְחִילֵת
אֲחוּץ לְתוֹסֵס חוּץ מִיֵּד
לְאֵלֵף מְחִילִים, שֶׁאֵשְׁלֵי
סוּף מְחִיל
בְּמַעֲרָה. לֹא יִהְיֶה לְהֵן
מְחִילִים דְּרִיזוֹן שְׁמַד
מְחִילִים לְגַד מִתּוֹסֵס שְׁמִיטָה
שֶׁהֵן אֲרֵבֶּס אֵינוֹ יִכְלֵ לְעֻבְדוֹ
חוּץ מְחִילִים (עֲשֵׂר ע"ב).
הַרְרִי עַלֵּי בִּצְרֵי
מַעֲבְרִין

רבינו הנאל
אבל בעיר שהיא גדולה
בני עיר קטנה שכלמה
מדתן בחצי העיר, איש
מחליטין כל עיר גדולה.
וְרִי אִידי בין אנשי
עיר קטנה בין אנשי
עיר גדולה מחליטין כולה
עיר גדולה [ומקדים] לא
למנותי
בנותן את עירובו, שרונותן,
את עירובו בעיר נשנית
לא הוי כרובי אמר
וְרִי לו חוץ לעיר אלפים
אמה לכל רוח, אבל הנותן
עירובו חוץ לעיר ומדור
אמה בתוך העיר (ראו)
[אין] לו חוץ מן המקום
שכלתה מידתו (לפער)
[לעירוב] אלא אמה את
לא שנה בחצי העיר ולא
שנה כסוף העיר. והא
הנה למדור דנותני לו
אלפים אמה שאפי' מידתו

(תורה)
אשר יקרא (מכה) [יריב]
לשמועלן סוף העיר
שהוא יסוף כען המערה.
ורב תחנן נמי לא פליג
עליה, אלא שעמא דרמני
אזן אמרש ואמר מאן
דתי כתרוריהו לא שמשב
לא העיר לא תושב,
דמקיל כל בנותן. ואזן
דתי אין מהלכין, מוקי
כל בבורד מני שאמרו.
ואסיקנא חסורי מיחוסא
הכי קתי אנשי העיר
הגדולה מהלכין כל
קטנה, ואזן אשכחן [קטנה]
מהלכין כל העיר הגדולה.
במ' דב' אמר שיהיה אבל
בנותן, מי שררה מעיר